

استانداردهای والدین ایرانی درباره عروس و داماد مطلوب

Iranian Parents' Standards for Desirable Child-in-law

<https://dx.doi.org/10.52547/JFR.18.1.23>

R. Montazeri, M. A.

Department of Counseling, University of Shahid Beheshti,
Tehran, Iran

M. Cheraghi, Ph.D.

Department of Psychology, University of Shahid Beheshti,
Tehran, Iran

H. Fallahzadeh, Ph.D.

Department of Counseling, University of Shahid Beheshti,
Tehran, Iran

✉ رویا منتظری

گروه مشاوره، دانشگاه شهید بهشتی

دکتر مونا چراغی

گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی

دکتر هاجر فلاح‌زاده

گروه مشاوره، دانشگاه شهید بهشتی

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۹/۱۳

دریافت نسخه اصلاح شده: ۱۴۰۱/۲/۲۱

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۲/۲۵

Abstract

Cognitive structures form one's appraisals of their relationships. Spouse's family play an important role in the quality of marital relationships in Iran. The present study examines some of these cognitions, namely the standards from the perspective of Iranian parents about the desired in-law, with the approach of interpretive phenomenology.

✉ Corresponding author: Master of Family Counseling, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran.
Email: rmontazeri6@gmail.com

چکیده

ساختارهای شناختی ابعاد مهمی از ارزیابی‌ها در روابط هستند. از طرفی در ایران خانواده‌های همسران، نقش مهمی در کیفیت روابط زناشویی دارند. تحقیق حاضر به مطالعه بخشی از این شناخت‌ها یعنی استانداردها از منظر والدین ایرانی درباره عروس و داماد مطلوب، با رویکرد پدیدارشناسی تفسیری، پرداخته است.

✉ نویسنده مسئول: کارشناس ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید بهشتی

پست الکترونیکی: rmontazeri6@gmail.com

For this purpose, semi-structured interviews were conducted with 20 parents with at least one in-law. The mean ages of mothers and fathers were 57/5 and 58/5 years, respectively. Data were analyzed by Klaizi method. four themes were, Desirable characteristics of the couple and relationship with the spouse and communication with the spouse's family, desirable family characteristics and desirable individual capabilities. Reasons for standards include facilitating a good relationship between the spouse and the child, facilitating a good relationship between the family and the spouse, and between the grandchild and the spouse. The way parents' standards refer to themes are dual strategies of fulfilling standards before marriage and dual strategies of responding to non-fulfillment of standards after marriage. The essence of standards is maintaining family Period.

Keywords: Standard, Parents, In-law Relations, Iranian Family, Intergenerational Relations.

بدین منظور با ۲۰ نفر از والدین دارای حداقل یک عروس یا داماد، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته صورت گرفت. میانگین سنی مادران و پدران به ترتیب ۵۷/۵ و ۵۸/۵ سال بود. داده‌ها با استفاده از روش کلایزی تحلیل شد. چهار مضمون اصلی شامل ویژگی‌های مطلوب زوجی و ارتباط با همسر، ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر، ویژگی‌های مطلوب خانوادگی و قابلیت‌های مطلوب فردی درباره عروس و داماد مطلوب به دست آمد. دلایل استانداردها عبارت‌اند از: تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین همسر فرزند با فرزند، تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین همسر فرزند با خانواده، تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین فرزند با خانواده همسرش، تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین خانواده با خانواده همسر، تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین نوه با خانواده و آسیب نرساندن به رابطه بین فرزند با خانواده. استانداردهای والدین به مضامین راهبردهای دوگانه «تحقق استانداردها قبل از ازدواج» و «واکنش به تحقق نیافتن استانداردها بعد از ازدواج» اشاره دارد. جوهره استانداردها، حفظ انسجام خانواده است.

کلیدواژه‌ها: استاندارد، والدین، روابط سببی، خانواده ایرانی، روابط بین نسلی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

همان‌طور که ارتباط و فرهنگ از یکدیگر تأثیر پذیرفته و با غلبه فردگرایی^۱ یا جمع‌گرایی^۲ به‌عنوان سازه‌های مهم فرهنگی، شاهد افزایش یا کاهش نفوذ والدین در نظام خانوادگی هستیم (بوونک، پارک و دونکن^۳، ۲۰۱۰)، بنابراین در خانواده ایرانی نیز رابطه والد-فرزند به‌عنوان رابطه‌ای بی‌رقیب و شاخص محسوب شده که تحت تأثیر جنسیت است (چراغی و ابراهیمی، ۱۳۹۷). طوری که خانواده مرد نسبت به خانواده زن هم در رضایت زناشویی^۴ (چراغی، مظاهری، موتابی و همکاران، ۱۳۹۴) و هم تعارضات زناشویی^۵ سهم قابل توجهی دارند (چراغی و همکاران، ۱۳۹۴). همان‌طور که طبق مدل سه‌گانه خانواده^۶ مرزهای

منعطف^۷ با خانواده اصلی و پیوستن به خانواده همسر می‌تواند رابطه زوجی را تحت تأثیر قرار دهد (چراغی، مظاهری، موتابی و همکاران، ۲۰۱۹)، در همین راستا برآورد شده است که ۴۰٪ از رضایت زناشویی زوجین تحت تأثیر چگونگی ارتباطشان با دو خانواده اصلی بوده (چراغی و همکاران، ۱۳۹۴) و همچنین دخالت اطرافیان با ۱۲/۵ درصد عامل مهم در طلاق زوجین برآورد شده است (قاسمی و ساروخانی، ۱۳۹۲).

استانداردها به‌عنوان معیار و چهارچوبی برای ارزیابی مطلوب یا نامطلوب دانستن ویژگی‌های فرد یا رابطه‌ی با او عمل می‌کند طوری که با افزایش تطابق بین معیارهای فرد و خصوصیات فرد مقابل یا رابطه‌ی با او، میزان رضایتمندی افزایش یافته (اپستین، چی، لم^۸ و همکاران، ۲۰۱۳) و با نبود تطابق، زمینه برای نارضایتی فراهم می‌شود (باکوم، اپستین و لاتیلا^۹، ۲۰۰۲). در همین راستا در ازدواج‌هایی که با رضایت و خواسته والدین رقم خورده است نسبت به ازدواج‌هایی که رضایت والدین را به همراه نداشته است رضایت زناشویی بیشتری گزارش شده است (مظاهری، صادقی، نصرآبادی و انصاری‌نژاد، ۱۳۸۸).

افراد در حالت کمال‌گرایی^{۱۰} سعی می‌کنند با ارزیابی منتقدانه در مقابل استانداردهای بالای خود بی‌عیب و کامل به نظر برسند (روشن‌فر، مختاری و پاداش^{۱۱}، ۲۰۱۳). طوری که اگر در واقعیت معیارهای آن‌ها به درستی برقرار نگردد واکنش‌های منفی، سرزنش خود، انتقادات و آشفته‌گی‌ها به همراه می‌آید (اروزهان، کاراکاسی و آبرک^{۱۲}، ۲۰۱۱). اما اگر فرد در عین تعیین استانداردهای بالا بتواند هیجانات خویش را مدیریت کند و محدودیت‌ها را بپذیرد بنابراین می‌تواند مقابله‌ای مثبت در برابر شکست داشته باشد (لی^{۱۳}، ۲۰۰۷). در نتیجه به نظر می‌رسد معیارهای والدین در مورد عروس و داماد مشکل‌ساز نیست و زمانی می‌توانند مشکل ایجاد کند که یا نامناسب باشند یا در برابر تحقق نیافتنشان واکنشی نامناسب داده شود (باکوم، اپستین، رنکین و بورنت^{۱۴}، ۱۹۹۶).

اگرچه ازدواج پیوند دو خانواده با یکدیگر است (گلدنبرگ و گلدنبرگ^{۱۵}، ۲۰۰۰) و والدین جزء لاینفک زندگی زوج هستند، پژوهش‌هایی که در زمینه استانداردها انجام شده با تمرکز بر رابطه زوجی است (اپستین، چی، لم و همکاران، ۲۰۱۳؛ ملک‌عسگر، موتابی و مظاهری، ۱۳۹۳) و یا بیشتر از دید زوجین به روابط سببی^{۱۶} پرداخته شده است (افقری، بهرامی و فاتحی‌زاده، ۱۳۹۳؛ قاسمی، اعتمادی و احمدی، ۱۳۹۴). بنابراین لازم است به آن سوی رابطه یعنی والدین هم توجه شود و پژوهش‌هایی متمرکز بر والدین انجام شود. از طرفی معیارهای افراد متأثر از فرهنگ‌های متفاوت آن‌هاست (هوی، هالفورد، ون دی و بیجور و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۵)، و از جامعه‌ای به جامعه‌ای دیگر و یا از فردی به فرد دیگر متفاوت است و پژوهش‌های خارجی که در این زمینه انجام شده است (آپوستولو^{۱۸}، ۲۰۱۰؛ وانگ و آپوستولو^{۱۹}، ۲۰۱۷)، به دلیل تناسب نداشتن با فرهنگ ایران کمتر کمکی برای تبیین روابط در خانواده ایرانی می‌کند، پس محقق درصدد است از طریق توجه به فرهنگ جامعه ایران، نتایجی مطابق با فرهنگ خانواده ایرانی استخراج کند. بنابراین مسئله پژوهش حاضر را می‌توان این چنین بیان کرد که: مضامین عمده استانداردهای مادران و پدران درباره عروس و داماد مطلوب کدام‌ها هستند؟ چرا والدین این استانداردها را درباره عروس و داماد دارند؟ استانداردهای والدین درباره عروس و داماد چگونه اعمال می‌شود؟ و جوهره استانداردهای والدین درباره عروس و داماد مطلوب چیست؟

روش

پژوهش حاضر به روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی^{۲۰} انجام شده است. در این روش از تجارب زیسته افراد برای کشف پدیده‌ها و توصیف معنای نهفته در آن‌ها استفاده می‌شود (کرسول^{۲۱}، ۲۰۰۷). جامعه مشارکت‌کنندگان والدین ساکن شهر تهران بودند که از طریق نمونه‌گیری در دسترس به مصاحبه دعوت شدند. طبق معیار اشباع^{۲۲}، فرآیند گزینش نمونه و انجام مصاحبه تا هنگامی ادامه یافت که در جریان کسب اطلاعات دیگر هیچ داده جدیدی وارد پژوهش نشد. بنابراین انتخاب نمونه تا ۲۰ نفر از والدین (۱۰ مرد، ۱۰ زن) ادامه یافت.

جهت حذف عوامل مزاحم و افزایش اعتبار پژوهش، عواملی از جمله اینکه باید والدین حداقل یک عروس یا داماد داشته باشند، عروس یا داماد حاصل اولین ازدواج فرزندشان باشد و حداقل یکسال از ازدواج رسمی فرزندشان سپری شده باشد، به‌عنوان ملاک‌های ورود نمونه و تمایل به کناره‌گیری از روند پژوهش، به‌عنوان ملاک خروج از پژوهش در نظر گرفته شد. همچنین برای افزایش تعمیم‌دهی داده‌ها سعی شد به عواملی چون سن و فاصله طبقاتی در نمونه‌گیری توجه شود. برای تحقق اخلاق پژوهشی در مرحله اول رضایت شرکت‌کنندگان حاصل شد و سپس درباره دو موضوع رازداری و حق آن‌ها برای انصراف در هر زمان از پژوهش، توضیحات لازم داده شد.

جهت گردآوری اطلاعات از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته^{۲۳} استفاده شد. سؤالات مصاحبه با مرور پیشینه پژوهش و مشورت با استادان متخصص طراحی و سپس فرآیند دعوت از شرکت‌کنندگان برای مصاحبه آغاز شد. تعدادی از پرسش‌های مصاحبه عبارت بودند از: «به نظر شما عروس یا داماد مطلوب باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟ چرا؟ ملاک‌های شما در قبل و بعد از ازدواج فرزندان چگونه بوده است؟ چرا؟ برای عملی کردن این ملاک‌ها در مورد عروس و دامادتان چه کردید؟» همچنین در طول پژوهش برای دستیابی به اطلاعات مفیدتر از سؤالات کاشفانه^{۲۴} مانند (می‌توانید در این باره بیشتر توضیح دهید؟ یا امکانش هست منظورتان را واضح‌تر بیان کنید؟) استفاده شد. مدت مصاحبه در این پژوهش بین ۴۰ تا ۷۰ دقیقه متغیر بود و زمان مصاحبه طبق توافق قبلی با شرکت‌کننده انجام شد. تمامی مصاحبه‌ها به دلیل شرایط بیماری فراگیر جهانی کرونا به صورت غیرحضوری و تلفنی صورت گرفت.

داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، انتخابی و محوری^{۲۵} مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند (کرسول، ۲۰۰۷). جهت اعتمادپذیری داده‌ها از چهار معیار معتبر بودن^{۲۶}، انتقال‌پذیری^{۲۷}، اطمینان‌پذیری^{۲۸} و تصدیق‌پذیری^{۲۹} استفاده شد. بدین منظور سعی شد در ابتدا از روش تحقیق، جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مناسب و متناسب با موضوع و هدف پژوهش استفاده شود و همچنین با برقراری ارتباط مناسب با شرکت‌کنندگان و دخیل کردن نظرات استادان، اطلاعات بیشتر و برون‌ریزی گسترده‌تر از سوی افراد شرکت‌کننده به دست آمد و هم اینکه تمامی یافته‌ها به دور از هرگونه سوگیری‌های شخصی، انعکاسی از تجارب و نظریات شرکت‌کنندگان بود (شتنون^{۳۰}، ۲۰۰۴). جدول شماره ۱ و ۲ به اطلاعات جمعیت‌شناختی والدین (مادران و پدران) اشاره دارد.

جدول ۱: اطلاعات جمعیت‌شناختی (مادران)

ردیف	سن	تحصیلات	شغل	قومیت	تعداد فرزند	تعداد عروس و داماد	مدت زمان ازدواج فرزندان	تعداد نوه
۱	۶۰	سیکل	خانه‌دار	فارس	۷	۳ داماد/۱ عروس	۱۴ تا ۴	۵
۲	۵۸	سیکل	خانه‌دار	فارس	۳	۱ داماد/۲ عروس	۲۰ تا ۱۲	۳
۳	۵۸	فوق دیپلم	خانه‌دار	فارس	۳	۱ عروس	۱۳	۱
۴	۶۱	دیپلم	خانه‌دار	فارس	۱	۱ عروس	۶	۲
۵	۵۵	ابتدایی	خانه‌دار	فارس	۳	۱ داماد/۱ عروس	۴ تا ۳	۱
۶	۴۷	دیپلم	خانه‌دار	فارس	۲	۱ داماد	۳	-
۷	۵۳	دیپلم	خانه‌دار	فارس	۲	۲ داماد	۱۵ تا ۴	۲
۸	۵۵	کارشناسی	خانه‌دار	فارس	۲	۱ داماد	۲	-
۹	۵۰	سیکل	خانه‌دار	فارس	۳	۱ داماد/۲ عروس	۹ تا ۶	۳
۱۰	۶۸	ابتدایی	خانه‌دار	فارس	۵	۵ داماد	۱۹ تا ۳	۷

جدول ۲: اطلاعات جمعیت‌شناختی (پدران)

ردیف	سن	تحصیلات	شغل	قومیت	تعداد فرزند	تعداد عروس و داماد	مدت زمان ازدواج فرزندان	تعداد نوه
۱	۶۸	دیپلم	بازنشسته	فارس	۴	۱ داماد/۲ عروس	۱۶ تا ۶	۵
۲	۵۹	فوق دیپلم	بازنشسته	ترک	۲	۱ داماد	۸	۱
۳	۷۰	ابتدایی	آزاد	فارس	۵	۱ داماد/۱ عروس	۱۵ تا ۹	۳
۴	۶۲	کارشناسی	بازنشسته	ترک	۲	۱ داماد	۱۱	۱
۵	۶۰	سیکل	بازنشسته	فارس	۳	۲ عروس	۱۱ تا ۸	۳
۶	۶۱	فوق دیپلم	بازنشسته	بختیاری	۶	۱ داماد/۲ عروس	۱۷ تا ۵	۷
۷	۴۷	کارشناسی	روحانی	فارس	۲	۱ عروس	۱	-
۸	۵۲	دیپلم	آزاد	فارس	۲	۱ عروس	۶	۱
۹	۵۹	دیپلم	بازنشسته	بختیاری	۵	۲ داماد/۱ عروس	۱۰ تا ۱	۴
۱۰	۶۰	دیپلم	آزاد	فارس	۶	۳ داماد/۱ عروس	۱۵ تا ۷	۵

بیان یافته‌ها

پس از مصاحبه با مادرزنها، مادرشوهرها، پدرزنها و پدرشوهرها مفاهیم و مضامین فرعی و اصلی استانداردهای آن‌ها دسته‌بندی شد و سپس چرایی وجود استانداردها و چگونگی تحقق و واکنش به تحقق نیافتن استانداردها و جوهره مشترک به دست آمد که در ادامه ارائه شده است.

سؤال اول: مضامین عمده استانداردهای والدین ایرانی درباره عروس و داماد مطلوب کدامها

هستند؟

مضمون اول: ویژگی‌های مطلوب زوجی و ارتباط با همسر

هر چهار گروه از والدین در مورد مضمون اول بر ویژگی‌های مشترک «جایگاه ویژه برای همسر قائل شدن» و «سنخیت و کفویت با همسر» تأکید کرده‌اند. از طرفی «حفظ زنانگی عروس در خانواده» و «سازش‌پذیری و انعطاف‌پذیری مالی با همسر» مختص عروس نسبت به داماد برآورد شده است.

از منظر آن‌ها عروس و داماد باید قدرشناس یکدیگر باشند و در عین حفظ محبت و احترام و وفاداری نسبت به یکدیگر، سعی کنند زندگی مشترک را به صورت ما بودن و با هویت مشترک تعریف کنند. یکی از شرکت‌کنندگان می‌گوید: «باهم دیگه باشن کنار هم از زندگی‌شون لذت ببرن باهم دیگه به‌عنوان رفیق‌یه زندگی رو گرم و مطلوب کنن». همچنین برای والدین مهم است که عروس و داماد در ابعاد مختلف در تراز مناسب با هم قرار داشته باشند. مثلاً در مورد تناسب سنی یکی از والدین می‌گوید: «وقتی پسرم مثلاً ۳۵ سالشه که نمی‌تونم برم به دختر ۲۰ساله واسه‌ش بگیرم». عروس باید برای ظرافت زنانه خویش ارزش قائل شود و نباید عملکردی داشته باشد که زنانگی او را خدشه‌دار سازد. همچنین او باید نسبت به وضعیت مالی همسرش آگاه باشد و سعی کند در این مورد سنجیده رفتار کند. دو نفر از والدین در این باره به ترتیب می‌گویند: «به نظرم زن باید توی خونه حکومت کنه مثل یه ملکه شاهانه زندگی کنه»، «ریخت‌وپاش‌های زیادی ندارن خرج‌های اضافه نمی‌تراشه واسه شوهرش می‌فهمه که خب امروزه با این شرایط ممکنه خرج‌ها با دخل به‌هم نخوره».

مضمون دوم: ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر

هر چهار گروه از والدین در مورد مضمون دوم نسبت به «حفظ مرزها» و «پیوستن به خانواده همسر» نقطه نظرات مشترکی دارند. از طرفی «تسهیل کردن رابطه نوه و خانواده پدری» و «ابراز صحیح هیجانات در روابط با خانواده همسر» مختص عروس است.

برای حفظ مرزها در روابط با خانواده همسر، عروس و داماد باید قابل اعتماد و رازدار باشند و در عین حال که مشکلات را به خانواده همسر انتقال نمی‌دهند، سعی کنند خانواده را به زحمت نینداخته و برای آن‌ها آسیب یا نگرانی ایجاد نکنند. یکی از والدین می‌گوید: «این عروسه البته دست خودش هم نیست‌ها؛ اخلاقی این جوهره که سریع مشکلاتش رو انتقال می‌ده». همچنین برای اینکه عروس و داماد به خانواده همسر بپیوندند لازم است خانواده همسر را از خود دانسته و به دور از حسادت سعی کنند روابطی صمیمانه و در عین حال محترمانه‌ای برقرار سازند، مانند عضو اصلی خانواده در قبال دیگر اعضا احساس مسئولیت کنند و از آن‌ها کناره‌گیری نکنند. یکی از والدین می‌گوید: «ما رو پدر و مادر خودش بدون وقتیه یه اشکالی دید این رو به عنوان یه نقطه ضعف یه چیزیه که این رو واسه بعدها نگه داره که بعداً توی سر دختر من بزنه نباشه».

به‌طور خاص عروس نباید ارتباط خانواده پدری و نوه را مخدوش کند و یا با بدگویی از خانواده همسر در حضور فرزند، تصویر نامطلوبی از آن‌ها ایجاد کند. همچنین نیاپستی زودرنج و تندخو باشد و سعی کند گلایه‌مندی‌اش را صادقانه و در عین حال محترمانه ابراز کند. برخی از والدین در این باره به ترتیب می‌گویند: «نوه‌های من الان دوسالشونه، من دلم پر می‌کشه که بیاد بگه مامان می‌شه بچه‌ها پیشتون باشن یا شما بیاید پیش بچه‌ها. این واسه من آرزو شده، می‌خواد بچه‌ها رو هم از من دور کنه خیلی سخته»، «باید بیاد با صداقت به مادرشوهر یا شوهره این رو برسونه که آقا من این حرکت رو کردم و مادرت این رو گفت تا گله-مندی و درگیری لحنی و فیزیکی و دعوا و این‌ها به وجود نیاد».

مضمون سوم: ویژگی‌های مطلوب خانوادگی

هر چهار گروه از والدین در مورد مضمون سوم «خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی»، «سنخیت و کفویت خانواده‌ها»، «مادر به عنوان عضو کلیدی» و «پیش‌نیازهای خانوادگی برای پیوستن عروس و داماد به آن‌ها و

پیوستن دو خانواده» را به صورت مشترک و «سلامت ژنتیکی خانواده عروس» را مختص عروس گزارش کرده‌اند.

از منظر والدین از آنجایی که خانواده یکی از ابعاد مهم در تربیت فرزند است بنابراین خانواده عروس و داماد باید با ایمان، اصیل، معتبر، آبرودار، متواضع، و با روابطی صمیمانه و محترمانه باشند. همچنین دو خانواده برای داشتن درکی بهتر از یکدیگر باید از تناسب مناسبی برخوردار باشند. برخی والدین به ترتیب در این باره می‌گویند: «موقعیت اجتماعی خانواده‌شون طوری باشه که بدنام نباشن مثلاً بدنامی اخلاقی یا حالا بزهداری»، «هم کفو بودنشون هم که یکی نه خیلی پولدار اون یکی خیلی فقیر یا یکی بی‌سواد یکی کارمند و فرهنگی، به هم بخورند». مادر عروس و داماد به عنوان عضو مهمی در تربیت فرزند می‌تواند در ثبات یا تزلزل زندگی زوج نقش داشته باشد. بنابراین یکی از والدین می‌گوید: «مادره که بیشتر روی افکار بچه تأثیر می‌ذاره حتی بعد ازدواج بچه هم می‌تونه با حرف‌هاش تأثیر بذاره ما می‌بینیم بعضی زوج‌ها با دخالت مادرزن یا مادرشوهر به هم خورده زندگی‌شون». برای والدین مهم است که دو خانواده روابطی صمیمانه با یکدیگر داشته و بدون تعصبات بیجا پذیرای یکدیگر باشند، همچنین فرزندشان به عنوان عضوی اصلی به خانواده همسرش بپیوندد و احساس غریبی نکند. یکی از والدین می‌گوید: «الان دو دقیقه داماد بیاد خونه مادرزنش بمونه می‌گن حالا می‌خواستی شب هم بمونه به کنایه، این من و تویی خیلی بده. یا وقتی یه دختر وارد خانواده‌ای می‌شه بهش یاد بدن که مادرشوهر مثل مامان خودشه».

از آنجایی که وجود مشکل ژنتیکی در خانواده عروس باعث نگرانی در مورد باروری عروس می‌شود بنابراین خانواده عروس باید از منظر خانواده داماد از نظر ژنتیکی سالم باشد. یکی از والدین می‌گوید: «یه موقعی یکی از اعضا بیماری ژنتیکی یا مریضی خاص داره قابل انتقال هست، مهمه».

مضمون چهارم: ویژگی‌ها و قابلیت‌های مطلوب فردی

هر چهار گروه والدین در مورد مضمون چهارم ویژگی‌های مشترک «شغلی و تحصیلی»، «اخلاقی و رفتاری»، «شخصیتی»، «مهارتی و مدیریتی» را گزارش کرده‌اند. عروس و داماد باید از خصوصیات اخلاقی و رفتار مناسب همچون صداقت، تواضع، قناعت، اجتماعی و مردمدار بودن برخوردار باشند و همچنین آنچه از خود تحصیلات مهم‌تر است، بروز اثرات آن در گفتار و منش فرد است. یکی از والدین می‌گوید: «احترام و ادبه که مهمه تحصیلات ادب نمایاره که، این قدر هستن درس خوندن ولی ادب ندارن شعور ندارن، برعکس هم هست». عروس و داماد باید از سلامتی، آراستگی و مرزگذاری صحیح بین زندگی کاری و خانوادگی برخوردار باشند. در این باره والدین می‌گویند: «خدایی‌اش خیلی به ظاهر و مرتب بودن خودش می‌رسه تمیز می‌پوشن همیشه»، «نه اینکه فکر و ذکرش رو بذاره واسه کار، نه اینکه کار رو ول کنه بشینه توی خونه، هر چیزی جایگاه خودش رو داشته باشه».

برخی ویژگی‌ها مختص عروس و برخی دیگر مختص داماد برآورد شده است. مثلاً «داشتن کارت پایان خدمت و عدم اعتیاد»، «مهارت کنترل خشم» و «یغای نقش پدری» مختص داماد و «سلامت ژنتیکی و باروری»، «عفاف»، «آشپزی و کدبانویی»، «ساماندهی زندگی مشترک» و «یغای نقش مادری» مختص عروس است. برخی والدین درباره دامادشان می‌گویند: «مثلاً پسره دست به کتک یا بددهنه، همین‌ها باعث طلاق میشه»، «بچه‌ش پنج شش سالشه وقت و انرژی که می‌ذارن در مورد تعلیم و تربیت هیچی کم

نمی‌دارن»، و یا در مورد عروسشان می‌گویند: «اون نطفه که ایجاد می‌شه مهمه الان ما چرا این همه معلول و مشکل ژنتیکی داریم»، «با نجابت باشه»، «همه‌ش می‌شه می‌خریم می‌خریم درحالی‌که بعضی‌ها همش رو درست می‌کردن کشک درست کنی رب درست کنی»، «از قدیم می‌گن که از دامن زن مرد به معراج می‌رسد اگه زن خوب باشه می‌تونه شوهرش رو بچه‌ش رو جمع کنه»، «یه عروس خوب باید مادر خوبی باشه تربیت‌کننده خوب مربی خوب باشه». همچنین در عین حال که مادرشوهرها به «استقلال مالی عروس» اشاره داشتند، اما «داشتن شغلی ثابت با رزق حلال برای تأمین نیازهای خانواده» و «داشتن چشم‌انداز اقتصادی» برای داماد است. درواقع داماد نباید تن‌پرور یا خسیس باشد بلکه با تلاش و وظیفه‌شناسی سعی کند در عین پس‌انداز برای آینده به کسب درآمد حلال و تأمین نیازهای خانواده بپردازد. یکی از والدین می‌گوید: «من خیلی اهمیت می‌دم کسی که کار می‌کنه نمی‌گم خیلی درآمد بالا ولی آبرومند باشه درست خرج کنه دست و دلباز باشه دیگه آدمی هم نباشه که آینده‌نگر نباشه». جدول شماره ۳ دید بهتری از این مضامین را برای هر چهار گروه از والدین نشان می‌دهد.

جدول ۳: مضامین عمده استانداردهای والدین ایرانی درباره عروس و داماد مطلوب

مضامین اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم
ویژگی‌های مطلوب زوجی و ارتباط با همسر	جایگاه ویژه برای همسر قائل شدن	دلجویی و پاسخگویی به رفتارهای مطلوب، خانواده‌دوستی و دادن حس امنیت، تعهد و وفاداری، هویت مشترک و ما بودن، رعایت ادب، احترام، صداقت و رو راستی در روابط با همسر
	سختیت و کفویت با همسر	اختلاف سنی مناسب و تناسب ظاهری هم‌ترازی تحصیلی، فرهنگی، مالی، مذهبی، قومیتی و خانوادگی
ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر	حفظ مرزها در روابط با خانواده همسر	انتقال ندادن مشکلات، حفظ رازداری و اعتماد، به زحمت نینداختن و کاهش تنش‌ها در روابط با خانواده همسر
	پیوستن به خانواده همسر	برقراری روابطی صمیمانه و صادقانه، قدرشناسی، اتحاد و جبهه مشترک و ایفای نقش پسر در روابط با خانواده همسر
ویژگی‌های مطلوب خانوادگی	خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی	اصالت و تدین خانوادگی، داشتن خانواده‌ای متواضع، با منانت و متعهد، محترم و با سلسله مراتب صحیح خانوادگی
	مادر به‌عنوان عضو کلیدی خانواده	نقش و جایگاه مادر در تربیت فرزند و ثبات با ازهم پاشیدگی زندگی فرزند، لزوم دفاع نکردن بیجا و تعصب نداشتن مادر نسبت به فرزند پسر
	سختیت و کفویت خانواده‌ها	زبان و قومیت مشترک، تناسب مالی، فرهنگی، اجتماعی و جمعیتی خانواده‌ها
	پیش‌نیازهای خانوادگی برای پیوستن عروس به آن‌ها	اتحاد، هویت مشترک و از خود دانستن عروس در خانواده
وجود پیش‌نیازهای خانوادگی برای پیوستن دو خانواده	ویژگی‌های شغلی و تحصیلی	اتحاد، هویت مشترک و از خود دانستن در روابط با خانواده عروس
		شغلی با رزق حلال و دارای وجهه اجتماعی و اخلاقی مناسب، زحمتکش و متعهد بودن، عدم خساست مالی در عین داشتن چشم‌انداز اقتصادی، استقلال مالی و وظیفه‌شناسی در قبال تأمین نیازهای خانواده، انعکاس تحصیلات در شخصیت و رفتار مردمدار، متواضع، بامنانت، قانع و خیرخواه بودن، دهن‌بین، حسود،
ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری		

استانداردهای مادرشوهرها درباره عروس مطلوب.	ویژگی‌های شخصیتهای	منفعت طلب، شکاک و رفیق‌باز نبودن
	توانمندی‌های مهارتی و مدیریتی	سلامت روانی، متدین بودن، جذابیت و آراستگی ظاهری
	جایگاه ویژه برای همسر قائل شدن	ایفای صحیح نقش پدری، مرزگذاری صحیح بین زندگی کاری و خانوادگی، مهارت حل مسئله و کنترل خشم
	سازش‌پذیری و انعطاف‌پذیری مالی با همسر	هویت مشترک و ما بودن، رعایت احترام، حرمت، قدرشناسی و وفاداری در روابط با همسر
	سنخیت و کفویت با همسر	درک مالی از وضعیت اقتصادی و تحمیل نکردن توقعات افراطی مالی به همسر
استانداردهای مادرشوهرها درباره عروس مطلوب.	حفظ مرزها در روابط با خانواده همسر	تناسب ظاهری، عقیدتی، فرهنگی، اجتماعی، خانوادگی و سنی با همسر
	تسهیل کردن رابطه نوه و خانواده پدری	انتقال ندادن مشکل، استقلال در عین صمیمیت با خانواده همسر
	پیوستن به خانواده همسر	عدم بدگویی از خانواده پدری در مقابل فرزند، تلاش برای برقراری روابط آن‌ها
	ابراز صحیح هیجانات در روابط با خانواده همسر	روابطی محترمانه، قدرشناسی، اتحاد، جبهه مشترک، ایفای نقش دختر و پایبندی به رفت و آمد در تعامل با خانواده همسر
	خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی	عدم تندخویی در ابراز شکایات، شفاف‌سازی و کنترل هیجانات در تعامل با خانواده همسر
استانداردهای مادرشوهرها درباره عروس مطلوب.	سنخیت و کفویت خانواده‌ها	داشتن خانواده‌ای متدین، اصیل، با محبت و مؤدب
	ویژگی‌های شغلی و تحصیلی	زبان مادری و قومیت مشابه، تناسب مالی، فرهنگی، اجتماعی و جمعیتی خانواده‌ها
	ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری	انعکاس تحصیلات در کیفیت روابط و استقلال مالی از همسر باوقار، متواضع، خیرخواه، صرفه‌جو، سازش‌پذیر و مردمدار بودن، منفعت‌طلب و دهن‌بین نبودن
	ویژگی‌های شخصیتهای	با ایمان و سلامت روانی، جذابیت و آراستگی ظاهری
	ویژگی‌های مهارتی و مدیریتی	مهارت آشپزی، کدبانویی، ساماندهی زندگی، ایفای نقش مادری
استانداردهای پدرزن‌ها درباره داماد مطلوب.	جایگاه ویژه برای همسر قائل شدن	هویت مشترک، خانواده دوستی و باغیرت بودن با همسر
	سنخیت و کفویت با همسر	تناسب فرهنگی، اجتماعی، ظاهری و سنی نسبت به همسر
	پیوستن به خانواده همسر	حفظ احترام، اتحاد، ایفای نقش پسر و پایبندی به دوره‌می با خانواده همسر
	حفظ مرزها در روابط با خانواده همسر	رازداری و اعتماد، آسیب نرساندن عاطفی و انتقال ندادن مشکل به خانواده همسر
	خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی	اقتدار و احترام، اصالت و آبرومندی در خانواده
استانداردهای پدرزن‌ها درباره داماد مطلوب.	سنخیت و کفویت خانواده‌ها	تناسب فرهنگی، اجتماعی، مالی و قومیتی خانواده‌ها
	پیش‌نیازهای خانوادگی برای پیوستن عروس و پیوستن دو خانواده	از خود دانستن و اتحاد بین دو خانواده و خانواده با عروس
	ویژگی‌های شغلی و تحصیلی	انعکاس تحصیلات در عملکرد، عدم منفعت‌طلبی مالی از ثروت پدرزن، وظیفه‌شناسی درقبال تأمین خانواده با شغلی باثبات و حلال
	ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری	صادق، متواضع، قانع، خیرخواه، اجتماعی و بهانه‌گیر نبودن
	ویژگی‌های شخصیتهای	آراستگی ظاهری، داشتن کارت پایان خدمت با عدم اعتیاد، سلامت روانی
استانداردهای پدرزن‌ها درباره داماد مطلوب.	ویژگی‌های مهارتی و مدیریتی	ایفای صحیح نقش پدری، مهارت کنترل خشم

استانداردهای پژوهش‌ها درباره عروس مطلوب	ویژگی‌های مطلوب زوجی و ارتباط با همسر	جایگاه ویژه برای همسر قائل شدن	خانواده‌دوستی، وفاداری، هویت مشترک و ما بودن با همسر
		سنخیت و کفویت با همسر	تناسب فرهنگی، اجتماعی و سنی با همسر
		حفظ زنانگی عروس در نظام خانواده	محفوظ ماندن وقار و ابهت عروس به‌عنوان ارزش خانوادگی
	ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر	سازش‌پذیری و انعطاف‌پذیری مالی با همسر	توجه به قدرت مالی همسر و تحمیل نکردن فشار اقتصادی
		حفظ مرزها در روابط با خانواده همسر	تودار و رازدار بودن و انتقال ندادن مشکل در روابط با خانواده همسر
		پیوستن به خانواده همسر	احترام، اتحاد، ایفای نقش دختر و پابندی به رفت و آمد با خانواده همسر
	ویژگی‌های مطلوب خانوادگی	ابراز صحیح هیجانات در روابط با خانواده همسر	عدم لجبازی و کینه‌ورزی، لزوم انتقادپذیری و حل مسئله در ابراز هیجانات به خانواده همسر
		سنخیت و کفویت خانواده‌ها	تناسب فرهنگی، اجتماعی، جمعیتی و قومیتی خانواده‌ها
		خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی	خانواده‌ای مردمدار، آبرومند، معتبر و با سلسله مراتب صحیح خانوادگی
	ویژگی‌ها و قابلیت‌های فردی مطلوب	پیش‌نیازهای خانوادگی برای پیوستن داماد و پیوستن دو خانواده	پذیرش داماد و فرق نگذاشتن بین فرزند و همسر فرزند در دو خانواده
		مادر به‌عنوان عضو کلیدی خانواده	مادر خانواده به‌عنوان شناسنامه تربیتی عروس نبود مشکل ژنتیکی و معلولیت در اعضای خانواده
		سلامت ژنتیکی خانواده عروس	تکیه نکردن صرف بر ثروت همسر به‌عنوان مبنای ازدواج انعکاس تحصیلات در درک خانوادگی و اجتماعی
ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری	ویژگی‌های مالی و تحصیلی	اجتماعی، هوشمند، باوقار، صرفه‌جو، آینده‌نگر، سازش‌پذیر و وظیفه‌شناس بودن	
	ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری	عقیف، آراستگی و پوشش مناسب، سلامت ژنتیکی و باروری	
	ویژگی‌های شخصیتی	تنظیم هیجانات همسر در ناخوشی، مدیریت خانواده در نبود همسر، ساماندهی زندگی، ایفای نقش مادری، مرزگذاری بین زندگی کاری و خانوادگی، آشپزی و کدبانویی	

سؤال دوم: چرا والدین این استانداردها را درباره عروس و داماد دارند؟

در دلایل والدین برای تعیین استانداردها، چرخه‌ای با محوریت سیستم ارتباط خانوادگی مطلوب پس از ازدواج فرزند وجود دارد. درواقع والدین تنها به رابطه مطلوب فرزند با همسرش اکتفا نمی‌کنند و خواهان ارتباطاتی فراتر از رابطه زوجی فرزند با همسرش هستند. بنابراین پس از ازدواج، کیفیت و چگونگی ارتباط فرزند با خانواده همسرش، خانواده با عروس و داماد، خانواده با خانواده همسر فرزند، خانواده با نوه و سالم ماندن رابطه خانواده با فرزند نیز، به‌عنوان عوامل مهم در کیفیت و رضایتمندی والدین از ازدواج فرزند هستند. به نظر می‌رسد متغیرهای «رابطه و تسهیل‌کننده رابطه» نقش محوری در اتخاذ استانداردها دارد و هدف آن‌ها تشکیل روابط گرم و صمیمی بین زوج و خانواده‌ها است. جدول ۴ به این دلایل اشاره دارد.

جدول ۴: دلایل والدین در تعیین استانداردها درباره عروس و داماد مطلوب

استانداردها	دلایل استانداردها
ویژگی‌های مطلوب زوجی و ارتباط با همسر ویژگی‌ها و قابلیت‌های مطلوب فردی	تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین همسر فرزند با فرزند
ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر ویژگی‌ها و قابلیت‌های مطلوب فردی	تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین همسر فرزند و خانواده تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین نوه با خانواده آسب نرساندن به رابطه بین فرزند با خانواده
ویژگی‌های مطلوب خانوادگی	تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین فرزند و خانواده همسرش تسهیل‌کننده رابطه مطلوب بین خانواده و خانواده همسر

سؤال سوم: استانداردهای والدین درباره عروس و داماد چگونه اعمال می‌شود؟

مضمون اول: راهبردهای دوگانه تحقق استانداردها قبل از ازدواج

اینکه در ازدواج فرزند استانداردهای والدین تا چه اندازه با اهمیت است و تا چه اندازه آن‌ها در برابر تحقق استانداردهایشان سختگیری می‌کنند، بر میزان تحقق استانداردهایشان اثرگذار است. برخی والدین در انتخاب همسر برای فرزند خود مسئولیت و نفوذ بیشتری دارند و با غلبه جمع‌گرایی نسبت به فردگرایی در نظام خانواده، سعی می‌کنند خودشان در این امر پیش‌قدم شوند و برخی دیگر از والدین با ایفای نقشی کم رنگ‌تر و واگذاری این امر به فرزند با مسئولیت کم‌تری نیز مواجه هستند. یکی از والدین می‌گوید: «من تا اونجایی که میتونستم راهنماییشون کردم بقیه‌اش رو گذاشتم خودشون بفهمن، چون این‌ها خودشون که بیرون باهم آشنا نشده‌ان که، مسئولیتش رو به من سپرده بودن». از طرفی والد دیگری می‌گوید: «دوست داشتم عروسم خب همون قدری که انتخاب اون هست انتخاب من هم باشه درحالی‌که خودش سرخود این کار رو کرد». همچنین برخی از والدین با تعیین استانداردهای جزئی‌تر سختگیری می‌کنند و در مقابل برخی دیگر استانداردهای کلی‌تر و کمتری داشته و آسان‌گیرتر هستند. یکی از والدین می‌گوید: «یه مقدار چاقه معیار ما خب خیلی این نبود اما دیگه دخترم رو توی ازدواجش کاملاً آزاد گذاشتیم».

مضمون دوم: راهبردهای دوگانه واکنش به تحقق نیافتن استانداردها بعد از ازدواج

هنگامی که بعد از ازدواج برخی معیارهای والدین محقق نمی‌شود، آن‌ها سعی می‌کنند برای جلوگیری از تشویش یا فروپاشی زندگی فرزند با شرایط سازگاری کنند و در عین حال که خواسته‌هایشان را سرکوب می‌کنند، با بزرگ‌نمایی امتیازهای عروس و داماد به پوشاندن عیوب او بپردازند. همچنین آن‌ها سعی می‌کنند به صورت غیرمستقیم عملکردی داشته باشند تا عروس و داماد متوجه خواسته‌هایشان شود. والدین حتی اولویت‌های خود را جابه‌جا می‌کنند و یا با دیدن رضایت فرزند و موفقیت نوه، از نارضایتی خویش چشم‌پوشی می‌کنند تا بهتر بتوانند با ویژگی‌های نامطلوب مدارا کنند. برخی والدین می‌گویند: «من سعی می‌کردم بیشتر خوبی‌هاش رو بزرگ کنم و اون ظاهر رو ببوشونم مثلاً تا بگن! این دامادته؟ می‌گم آره اوه نمی‌دونی چقدر آفاست چقدر مهربونه»، «درسته خب کمبودهایی هست اما همین که با دخترم باهم می‌سازن این‌ها خوشحال می‌کنه آدم رو». در آخر وقتی راهکارهای ذکر شده برای والدین پاسخ‌گو نبوده، آن‌ها از راهکارهایی کوتاه‌تر استفاده کرده‌اند و با تذکر مستقیم و یا حتی طلاق نیز، در برابر معیارهای برآورده‌نشده واکنش نشان

داده‌اند. مثلاً یکی از والدین اشاره می‌کرد که: «حتی ما به دوره‌ای دنبال طلاق بودیم واسه دخترم». جدول ۵ به این مسئله اشاره دارد.

جدول ۵: چگونگی تحقق استانداردها و واکنش به تحقق نیافتن استانداردها

مفاهیم	مضامین فرعی	مضامین اصلی
طیفی از دوگانگی‌ها (نقش پررنگ والدین تا نقش کم‌رنگ والدین، غلبه جمع‌گرایی تا غلبه فردگرایی، اختیار داشتن فرزند یا والدین) در فرآیند تصمیم‌گیری برای ازدواج و انتخاب همسر	میزان اهمیت استانداردهای والدین در ازدواج فرزند و میزان سختگیری آن‌ها در تحقق استانداردهایشان	راهبردهای دوگانه تحقق استانداردها قبل از ازدواج
مجموعه‌ای از مکانیسم‌های دفاعی، شناختی و محافظه‌کارانه (سرکوب، انکار، تعمیم‌دهی، مدارا و سازش، بزرگ‌نمایی، کوچک‌نمایی، کناره‌گیری و یا دلیل‌تراشی)	راهبردهای سازگارانه	راهبردهای دوگانه واکنش به تحقق نیافتن استانداردها بعد از ازدواج
آموزش دادن و آگاهی‌سازی		
تغییر و تعدیل در اولویت‌های استانداردها		
رضایت‌مندی به رضایت فرزند و موفقیت نوه		
نصیحت، تذکر، هشدار و یا طلاق	راهبردهایی در جهت تحقق استانداردها	

جوهره استانداردهای والدین درباره عروس و داماد چیست؟

ویژگی‌های شخص محور به‌نوعی سنگ بنای ویژگی‌های ارتباط‌محور است. درواقع اگر ویژگی‌ای در شخص عروس و داماد وجود داشته باشد می‌تواند خیلی بهتر در ویژگی‌های ارتباطی او نیز بروز یابد. این مجموعه ویژگی‌ها در جهت «تحقق و پایداری انسجام خانواده» در حرکت هستند و برای تسهیل کردن روابط خانوادگی اتخاذ می‌شوند. این مسئله نشان از «اهمیت خانواده و تسهیل‌کننده رابطه» دارد که پیش از این به‌عنوان دلایل والدین در تعیین استانداردهای مذکور اشاره شد. جدول شماره ۶ به این مسئله اشاره دارد.

جدول ۶: جوهره استانداردهای والدین درباره عروس و داماد

مضامین اصلی استانداردها	مقوله محوری استانداردها	جوهره استانداردها
ویژگی‌های مطلوب خانوادگی	استانداردهای شخص محور	حفظ انسجام خانواده
ویژگی‌ها و قابلیت‌های مطلوب فردی		
ویژگی‌های مطلوب ارتباط با همسر	استانداردهای رابطه‌محور	
ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر		

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که پژوهش‌ها به چشم‌انداز اقتصادی به همراه شغل و درآمد خوب برای داماد و مهارت آشپزی، خانه‌داری و عفاف برای عروس نسبت به داماد اشاره داشته‌اند (گوا، لی و یو، ۲۰۱۷) و همچنین از بطن ضرب‌المثل‌های ایرانی ویژگی‌های ظاهری، سنی، روانی، خانوادگی و اجتماعی برای دختر مطلوب و تمکن مالی برای پسر به‌عنوان معیارهای ایرانیان درباره ازدواج گزارش شده است (چراغی و ابراهیمی، ۱۳۹۹)، در

پژوهش حال حاضر نیز عامل جنسیت در استانداردهای والدین انعکاس یافته و برخی ویژگی‌ها مختص عروس و برخی دیگر مختص داماد برآورد شده است.

نتایج تحقیقات نشان می‌دهد زوجین باید از نظر خانوادگی، تحصیلی، اجتماعی، عقیدتی و قومیتی با همدیگر تناسب داشته (وانگ و آپوستولو، ۲۰۱۷)، و داماد از عروس بزرگ‌تر باشد (آپوستولو، ۲۰۰۷)، این ویژگی در تحقیق حاضر در فهرست استانداردهای والدین با عنوان «سنخیت و کفویت با همسر» برآورد شده است. همچنین اهمیت ویژگی‌های خانوادگی که در دستاوردهای مختلف ذیل مواردی اعم از «پیشینه خانوادگی مناسب» (آپوستولو، ۲۰۱۰)، «نقش پر رنگ‌تر هیجانی و عاطفی مادر نسبت به پدر در روابط والد-فرزند» (چراغی و ابراهیمی، ۱۳۹۷) و همچنین «اثربخشی مادر در شکل‌گیری رابطه‌ای مطلوب یا نامطلوب در زندگی زوجین» (چراغی و همکاران، ۱۳۹۴) گزارش شده است، در پژوهش حال حاضر نیز این مسئله مورد تأکید والدین بوده است و با عنوان «خانواده‌ای امن و قابل پیش‌بینی» و «مادر به‌عنوان عضو کلیدی» به‌عنوان ویژگی مطلوب خانواده عروس و داماد طرح شده است.

همان‌طور که طبق مدل سه‌گانه خانواده مفهوم «مرزها» و «پیوستن» به‌عنوان کلیدی‌ترین ویژگی در تعامل با خانواده همسر است و برای شکل‌گیری ازدواجی ایده‌آل مورد توجه قرار می‌گیرد (چراغی و همکاران، ۲۰۱۹)، در استانداردهای والدین نیز این مسئله ذیل ویژگی‌های مطلوب ارتباط با خانواده همسر قرار دارد. همچنین همان‌طور که گزارش‌ها به اهمیت وجود والدین و اثرگذاری کیفیت روابط خانوادگی در زندگی زوجین اشاره دارند (فالیکو^{۳۲}، ۲۰۰۳)، عمده‌ترین دلیل والدین در تعیین استاندارد «اهمیت خانواده و رابطه» نیز شکل‌گیری هرچه بهتر این تعاملات با هدف گسترش و حفظ انسجام خانواده است که بهینه‌ترین شکل ممکن از خانواده ایرانی را رقم می‌زند.

به نظر می‌رسد تفاوت و تلاقی بین نظرات والدین و فرزندان برای انتخاب همسر (گوا و همکاران، ۲۰۱۷)، با میزان اهمیت و سختگیری والدین به‌عنوان راهبرد دوگانه تحقق استانداردهایشان در پژوهش حال حاضر نیز مرتبط است. در واقع وقتی شخص در جایگاه همسر قرار می‌گیرد نسبت به وقتی که جایگاه عروس یا داماد را در خانواده همسر اتخاذ می‌کند، ویژگی‌های او از دو منظر متفاوت تعریف می‌شوند (بوت، رایبر، رن^{۳۳} و همکاران، ۲۰۱۸). به نظر می‌رسد همان‌طور که در خانواده‌های سنتی علاوه بر پیوند دو نفر با یکدیگر، کیفیت ارتباط و پیوند بین نسلی هم مهم است (فالیکو، ۲۰۰۳)، در پژوهش حال حاضر نیز تعاملات والدین با فرزندان می‌تواند سهم قابل توجهی در امر ازدواج و روابط زوجی را دربر گیرد.

طبق مسئله تناوب‌گرایی تعبیری^{۳۴}، افراد برای افزایش رضایتمندی در روابط به تعدیل در سازه‌های^{۳۵} خویش می‌پردازند (لی‌هی^{۳۶}، ۲۰۱۵)، و در عین تعیین معیارهای بالا سعی در کنترل هیجانات خویش در مقابل معیارهای محقق‌نشده دارند (لی، ۲۰۰۷). در پژوهش حال حاضر نیز بیشترین واکنش والدین در مقابل استانداردهای محقق‌نشده، به‌طور سازگارانه برآورد شده است. به‌طور کلی به نظر می‌رسد اهمیت پایداری روابط و حفظ نظام خانوادگی به‌عنوان ویژگی شاخص در فرهنگ ایرانی است که استانداردهای والدین را به همین جهت هدایت می‌کند.

پی‌نوشت‌ها

1. Individualism
2. Collectivism
3. Buunk, Abraham P & Park, Justin H & Duncan, Lesley A
4. Marital Satisfaction
5. Marital Conflicts
6. Family Triad Model
7. Flexible Boundaries
8. Epstein, N & Chi, P & Lam, D.O.B
9. Baucom, D.H & Epstein, N & Lataillade
10. Perfectionism
11. Roshanfar A & Mokhtari S & Padash Z
12. Erozhn A & Karakasy & Ayberk A
13. Lee
14. Baucom, D.H & Epstein, N & Ranki, L.A & Burnett, Ch.K
15. Goldenberg & Goldenberg
16. In-laws
17. Hiew, D. N & Halford, W. K & Van de Vijver, E. J. R & Liu, Sh
18. Apostolou, M
19. Wang, Y & Apostolou, M
20. Phenomenology
21. Creswell
22. Saturation
23. Semi-Structured Interview
24. Exploratory Questions
25. Open, Selective & Axial coding
26. Greditability
27. Transferability
28. Dependability
29. Confirmability
30. Shenton, A. K
31. Guo & Lee & Yoo
32. Falicov. C. J
33. Bovet, Jeanne & Raiber, Eva & Ren, Weiwi
34. Constructive alternativism
35. Constructs
36. Leahy, Robert

منابع

- افق‌ری، ف.، بهرامی، ف.، و فاتحی‌زاده، م. ا. (۱۳۹۳). بررسی آسیب‌های موجود در تعامل والدین با فرزندان متأهل خود. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۸(۵)، ۲۵-۵۰.
- چراغی، م.، و ابراهیمی، م. (۱۳۹۷). تحلیل روانشناختی رابطه والد-فرزند در ضرب‌المثل‌های ایرانی: یک پژوهش کیفی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۵۵، ۳۸۳-۴۱۰.
- چراغی، م.، و ابراهیمی، م. (۱۳۹۹). فرض‌ها و معیارهای ایرانیان درباره ازدواج و روابط زناشویی: تحلیل کیفی ضرب‌المثل‌های ایرانی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۳، ۲۹۴-۳۱۴.
- چراغی، م.، مظاهری، م.، موتابی، ف.، پناغی، ل.، و صادقی، م. ا. (۱۳۹۴). مقایسه ارتباط با خانواده همسر در زنان و مردان متأهل ایرانی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۱(۱)، ۷-۳۲.
- چراغی، م.، مظاهری، م.، موتابی، ف.، پناغی، ل.، صادقی، م.، و سلمانی، خ. (۱۳۹۴). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس کیفیت ارتباط همسران با دو خانواده اصلی. راهبرد فرهنگ، ۳۱، ۹۹-۱۲۶.
- قاسمی، س.، اعتمادی، ع.، و احمدی، ا. (۱۳۹۴). رابطه تعاملات منفی بین زوجین و خانواده همسر با صمیمیت زوجین و تعارضات زناشویی در زنان. آسیب‌شناسی، مشاوره، غنی‌سازی، ۱، ۱-۱۳.
- قاسمی، ع.، ساروخانی، ب. (۱۳۹۲). عوامل مرتبط با طلاق در زوجین متقاضی طلاق توافقی (شهرستان کرمانشاه). مطالعات علوم اجتماعی ایران، ۳۹، ۶۹-۷۸.

- کراسول، ج. (۲۰۰۷). طرح پژوهش، رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی. ترجمه ع. ر. کیامنش و م. دانای طوس، (۱۳۹۳). تهران: نشر جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبائی.
- گلدنبرگ، ای.، گلدنبرگ، ه. (۲۰۰۰). *خانواده درمانی*، ترجمه حمیدرضا حسین شاهی بروانی و سیامک نقشبندی، (۱۳۹۵). تهران: نشر روان.
- لیهی، ر. (۲۰۱۵). تکنیک‌های شناخت درمانی، ترجمه ج. حمیدپور (۱۳۹۸). تهران: نشر ارجمند.
- مظاهری، م.، صادقی، م.، نصرآبادی، ا.، انصاری‌نژاد، ف. (۱۳۸۸). رابطه سبک‌های همسرگزینی با کیفیت و پایداری ازدواج. *راهبرد فرهنگ*، ۵، ۷۲-۵۵.
- ملک‌عسگر، س.، موتابی، ف.، مظاهری، م. ع. (۱۳۹۳). مقایسه استانداردهای مربوط به زندگی مشترک، اسناد ارتباطی و رضایت زناشویی در افراد ساکن تهران در طول سه نسل اخیر. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۱۰ (۲)، ۱۵۷-۱۳۷.
- Afghari, F., Bahrami, F., & Fatehizadeh, M. (2014). Interactional pathology between parents and their married children. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 5(18), 25-50 [in Persian].
- Apostolou, M. (2007). Elements of parental choice: The evolution of parental preferences in relation to In-law selection. *Evolutionary Psychology*, 1, 70-83.
- Apostolou, M. (2010). Parental choice: What parents want in a son-in-law and a daughter-in-law across 67 pre-industrial societies? *British Journal of Psychology*, 4, 695-704.
- Baucom, D. H., Epstein, N., & LaTaillade, J. J. (2002). Cognitive-behavioral couple therapy. In A. S. Gurman & N. S. Jacobson (Eds), *Clinical handbook of couple therapy*. 26-58. New York: Guilford Press.
- Baucom, D. H., Epstein, N., Rankin, L. A., Burnett, Ch. K. (1996). Assessing relationship standards: The inventory of specific relationship standards. *Journal of Family Psychology*, 1, 72-88.
- Bovet, J., Raiber, E., Ren, W., Wang, C., & Seabright, P. (2018). Parent-offspring conflict over mate choice: An experimental study in China. *British Journal of Psychology*, 4, 674-693.
- Buunk, Abraham P, Park, Justin H, Duncan, Lesley A, Duncan, Lesley A. (2010). Cross-Cultural Mate Choice. *Cross-Cultural Research*, 1, 23-40.
- Cheraghi, M. Mazaheri, M.A. Motabi, F. Panaghi, L. Sadeghi, M. (2019). Beyond the couple: A qualitative analysis of successful in-law relationship in Iran. *Family process*, 58, 936-953.
- Cheraghi, M. Mazaheri, M.A. Motabi, F. Panaghi, L. Sadeghi, M. S. (2015). Comparison of relationship with In-laws in Iranian married women and men. *Journal of Family Research*. 11(1), 7-32 [in Persian].
- Cheraghi, M. Mazaheri, M.A. Motabi, F. Panaghi, L. Sadeghi, M. S., & Salmani, K. (2015). Prediction of marital satisfaction on the basis of quality of spouse's relationships with the two main families. *Strategy for Culture*, 8(31), 99-126 [in Persian].
- Cheraghi, M., Ebrahimi, M. (2018). Psychological analysis of parent-child relationship in Iranian proverbs: A qualitative research, *Journal of Family Resrarch*, 14 (55), 383-410 [in Persian].
- Cheraghi, M., Ebrahimi, M. (2020). Iranian's Assumptions and Standards about Marriage and Marital Relationships: Qualitative Analysis of Iranian Proverbs. *Journal of Family Research*. 16(63), 294-314 [in Persian].
- Creswell, J. W. (2007). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. London: Sage Publication.

- Epstein, N. B. & Chi, P. & Lam, D.O. B. & Fang, X. & Li, X. (2013). Similarity of relationship standards, couple communication patterns, and marital satisfaction among Chinese couples, *journal of family psychology*, 5, 806-816.
- Erozhan A, Karakasy, Ata s, Ayberk A. (2011). The Relationship between perfectionism and depression in Turkish high school student. *J Soc Behav Person*, 4, 451-64.
- Falicov, C. J. (2003). Cultute in family therapy: New variations on a fundamental them. In sexton, T. L., Weeks, G. R, Robbins, M. S. (Eds). *Handbook of family Therapy: The Science and practice of Working with Family and Couples*.
- Ghasemi, A., Saroukhani, B. (2013). Factors related to divorce among the couples applying consensual divorce. *Iranian Social Science Studies*, 39, 69-87 [in Persian].
- Ghasemi, S., Etemadi, O., Ahmadi, S. A. (2015). The Relationship between negative interactions of couple and family in law with intimacy and marital conflict in women. *Pathology counseling*, 1(1), 1-13 [in Persian].
- Goldenberg, I. (2000). Family therapy: an overview. *Handbook of Family and Marital Therapy*. London: Cengage Learning.
- Guo, Q., Li, Y., & Yu, S. (2017). In-Law and mate preferences in Chinese society and the role of traditional cultural values. *Evolutionary Psychology*, 3, 1–11.
- Hiew, D. N. Halford, W. K. Van de vijver, E. J. R. & Liu, Sh. (2015). Relationship standards and satisfaction in Chinese, Western, and Intercultural Chinese western couples in Australia, *journal of cross-cultural psychology*, 5, 684-701.
- Leahy, R., L. (2015). Cognitive therapy techniques: a practitioner’s guide. A Practitioner’s Guide. London: Guilford Press.
- Lee, L. (2007). Dimension of perfectionism and life stress: Predicting symptoms of psychopathology. *Cognition Therapy Research*, 5, 5573-587.
- Malekasgar, S., Motabi, F., & Mazaheri, M. A. (2014). Comparing relationship standards, attributions and marital satisfaction across three recent generations in Tehran. *Journal of Family Research*, 10(2), 137-157 [in persian].
- Mazaheri, M. A. Sadeghi, M. S., Nasabadi. A., Ansarine, F. (2009). Spouse selection styles and marriage quality and stability. *Strategy for Culture*, 2(5), 55-72 [in persian].
- Roshanfar A, Mokhtari S, padash Z. (2013). Effectiveness of psycho tryptic Training based on life quality on perfectionism in Isfahan Counseling Centers. *J Healthy Sys Res*, 8, 86-95.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 1, 63-75.
- Wang, Y., & Apostolou, M. (2017). In-Law preferences in China and in Cyprus: Differences and similarities. *Evolutionary Psychology*, 3, 1–11.